

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Перепелиці Максима Олександровича

«Удосконалення тактичної підготовки кваліфікованих хокеїстів на траві в річному макроциклі», подану на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт

Актуальність дисертаційної роботи. Сучасна система багаторічної підготовки кваліфікованих спортсменів в ігрових видах спорту вимагає пошуку раціональних шляхів удосконалення тренувального процесу. Це обумовлено збільшенням популярності ігрових видів спорту серед молоді, розширенням календаря змагань, підвищенням конкуренції у змаганнях міжнародного рівня, зокрема на Олімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи.

Дисертаційна робота М.О. Перепелиці присвячена актуальній проблемі сучасного спорту – пошуку шляхів удосконалення тактичної підготовки кваліфікованих спортсменів у хокеї на траві.

Хокей на траві, як один з видів спортивних ігор, належить до групи ситуаційних видів спорту. Для нього характерні несталі умови виконання техніко-тактичних прийомів, відсутність стереотипності в діях, повторення стандартних ситуацій. Характер дій гравців визначається насамперед взаємодією з суперником або членами своєї команди, не регламентується наперед і змінюється у відповідності з діями суперника або партнерів, тому проблема вдосконалення тактичної підготовки кваліфікованих хокеїстів на траві вимагає впровадження сучасних технологій, оптимізації засобів та методів, що застосовуються у тренувальному процесі.

Із цієї точки зору дисертаційна робота М. О. Перепелиці, безумовно є актуальною, бо вона спрямована на пошук нових шляхів та резервів для вдосконалення структури та змісту тактичної підготовки кваліфікованих

хокеїстів на траві у річному макроциклі. Аналіз науково-методичної літератури з обраної проблеми дозволив встановити, що кількість наукових робіт, присвячених вивченню означеної проблеми, саме в хокеї на траві, невелика, науково-методичне забезпечення щодо вдосконалення тактичної підготовки кваліфікованих хокеїстів не відповідає сучасним вимогам. Тому обґрунтування нових підходів до планування та впровадження тактичної підготовки у тренувальний процес кваліфікованих спортсменів у хокеї на траві в трицикловій структурі річного макроциклу є актуальним.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до теми 2.4 «Теоретико-методичні основи індивідуалізації у фізичному вихованні та спорті» (номер державної реєстрації 0112U002001) Зведеного плану науково-дослідної роботи в сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. і теми «Теоретико-методичні основи програмування і моделювання підготовки спортсменів різної кваліфікації» (номер державної реєстрації 0116U005299) науково-дослідної роботи на 2016–2020 рр. кафедри теорії і методики фізичного виховання та спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Внесок здобувача, як співвиконавця теми, полягає в аналізі та сучасного стану тактичної підготовки у хокеї на траві, а також у науково-методичному обґрунтуванні, розробці та впровадженні в тренувальний процес кваліфікованих хокеїстів програми з тактичної підготовки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані експериментальними даними, відповідають меті та завданням роботи. Ступінь ймовірності отриманих результатів забезпечується тривалістю та кількістю експериментальних досліджень, використанням у роботі сучасних методів, які відповідають вимогам наукової метрології.

Результати досліджень носять об'єктивний характер, базуються на достатній кількості дослідницького матеріалу, отриманого завдяки використанню сучасних інформативних методів досліджень, що відповідають поставленій меті та завданням дисертаційної роботи. Отримані показники обчислені методами математичної статистики.

Достовірність отриманих результатів дослідження забезпечена тривалим характером; статистичною значущістю експериментальних даних; контрольним зіставленням отриманих результатів.

У роботі використано велику кількість експериментальних досліджень, у яких брали участь 38 кваліфікованих хокеїстів, діапазон теоретичних, педагогічних, аналіз науково-методичної та спеціальної літератури, нормативних документів; педагогічні методи дослідження (педагогічне спостереження, педагогічне тестування, педагогічний експеримент); методи моделювання, програмування та математичної статистики.

Це забезпечує високий рівень наукової обґрунтованості положень, які розроблені в дисертації. Крім того, робота містить достатню кількість цифрового і графічного матеріалу, який оформлено належним чином, що дає можливість наочного уявлення про отримані результати: робота ілюстрована 35 рисунками та містить 30 таблиць.

Структура й обсяг роботи. Дисертаційна робота, викладена на 181 сторінці основного тексту, складається із вступу, п'яти розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та додатків. Ілюстративний матеріал подано у 30 таблицях і 35 рисунках. У роботі використано 221 літературне джерело, з яких 30 –латиницею.

Наукова новизна. Дисертаційне дослідження М.О. Перепелиці є одним з небагатьох у галузі теорії та методики спортивної підготовки у хокеї на траві і перше, в якому досліджується тактична підготовка висококваліфікованих хокеїстів, тому, без сумніву, робота має наукову новизну.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що автором вперше:

- визначено кількісні показники техніко-тактичних дій висококваліфікованих спортсменів у хокеї на траві в різних зонах ігрового поля та ефективність їх виконання;
- встановлено особливості групових тактичних взаємодій гравців команд високої кваліфікації в хокеї на траві;
- обґрунтовано програму тактичної підготовки кваліфікованих хокеїстів на траві в макроциклі річної підготовки, побудованої на основі трициклового планування.

Практичне значення результатів дослідження полягає в розробці та експериментальному обґрунтуванні змісту і структури програми тактичної підготовки кваліфікованих хокеїстів на траві в макроциклі річної підготовки, побудованої на основі трициклового планування. Розроблену методику комплексного контролю рівня тактичної підготовленості хокеїстів впроваджено в навчально-тренувальний процес чоловічих команд вищої ліги чемпіонату України, «ШВСМ» (м. Вінниця), «Олімпія» (м. Вінниця), а також у навчально-тренувальному процесі хокейних команд «ДЮСШ-Свема» (м. Шостка), хокейного клубу «Минск» (Білорусь). Результати дисертаційної роботи знайшли своє практичне застосування в навчальному процесі студентів факультету фізичного виховання і спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського під час вивчення спеціальних дисциплін «Спортивно-педагогічне вдосконалення», «Підготовка спортсменів високої кваліфікації», «Теорія і методика спортивної підготовки».

Повнота викладу результатів дослідження у друкованих працях. Основні теоретичні положення та практичні результати дисертаційного дослідження викладено в 11 наукових працях, з яких 8 праць опубліковано в спеціалізованих науково-теоретичних журналах і збірниках наукових праць,

рекомендованих Міністерством освіти і науки України, 1 – внесене до міжнародної наукометричної бази.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення дисертаційної роботи та практичні результати, отримані в процесі дослідження, оприлюднено на Міжнародних конференціях «Фізична культура, спорт та здоров'я нації» (Вінниця, 2012, 2014, 2016), під час щорічних звітних науково-практичних конференцій факультету фізичного виховання і спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та наукових семінарів кафедри теорії і методики фізичного виховання та спорту ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, а також на конференціях Федерації хокею на траві України (Київ, 2015–2017).

В опублікованих роботах та авторефераті достатньо повно викладено питання вдосконалення тактичної підготовки висококваліфікованих спортсменів у хокеї на траві.

Дисертація та автореферат написані грамотно, лаконічно, науковим стилем. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації.

Характеристика основних положень роботи. Робота має послідовну структуру, яка відображає логіку та зміст виконаного дисертаційного дослідження.

У *вступі* обґрунтовано актуальність дослідження, вказано його об'єкт, предмет, мету, завдання та методи, розкрито наукову новизну, з'ясовано практичну значущість отриманих результатів, особистий внесок дисертанта, відображено апробацію результатів дослідження.

У першому розділі «**Місце та значення тактичної підготовки в тренувальному процесі спортсменів – представників командних ігрових видів спорту**» проведений теоретичний аналіз літературних джерел, розглянутих у дисертаційному дослідженні, який показав, що тактика в спортивних іграх є важливим чинником у досягненні результату, особливо для висококваліфікованих спортсменів. На ефективність тактичних дій

впливає вміння використовувати загальні та конкретні тактичні принципи ведення гри. Аналіз науково-методичної літератури встановив, що проблему вдосконалення структури тактичної підготовки кваліфікованих спортсменів ігрових видів спорту, зокрема у хокеї на траві розкрито не повністю. Рівень розробленості питань програмованої тактичної підготовки команд різних ігрових видів спорту, зокрема в хокеї на траві є недостатнім.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** представлена система взаємодоповнюючих методів і засобів реалізації програми досліджень, що відповідають поставленим завданням. Дослідження проводилось в чотири етапи.

У третьому розділі **«Проблема управління тактичною підготовкою кваліфікованих хокеїстів на траві»** представлено результати проведеного констатувального етапу дослідження. Здійснено аналіз структури та змісту тактичної підготовки в хокеї на траві відповідно до чинної навчальної програми ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ та УОР. Представлено результати педагогічних спостережень за змагальною діяльністю провідних команд Європи та світу, збірних і клубних команд України, які дали змогу визначити структуру індивідуальних, групових та командних тактичних дій висококваліфікованих спортсменів у хокеї на траві та визначити основні тенденції щодо їх застосування. Експертне оцінювання думки фахівців щодо значущості складників тактичної майстерності дало змогу визначити пріоритети у тактичній підготовці, яку здійснюють тренери зі своїми командами. Дані комп'ютерного тестування щодо оцінки тактичного мислення гравців різного ігрового амплуа свідчать про прогалини у тактичній підготовці спортсменів різної кваліфікації, також визначено кореляційні зв'язки між показниками тактичної підготовленості. Результати дослідження дозволяють зробити висновок про неналежний рівень тактичної підготовленості спортсменів та необхідність підвищення рівня їхніх теоретичних знань з тактики гри, удосконалення техніко-тактичних прийомів

ведення командної гри у нападі та захисті, а також оптимізації планування засобів і методів тактичної підготовки.

У четвертому розділі **«Експериментальне обґрунтування удосконалення структури і змісту тактичної підготовки хокеїстів на траві у річному тренувальному циклі»** представлено результати формувального експерименту. У розділі детально представлено програму тактичної підготовки та алгоритм її реалізації, акцентовано увагу на зроблені корективи у плані підготовки хокейної команди. Зазначено, що у процесі виконання експериментальної програми тактичної підготовки у річному циклі відбулися позитивні зрушення у показниках тактичної підготовленості, що підтверджено даними комп'ютерного тестування та показниками змагальної діяльності.

У п'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** здійснено узагальнення теоретичних та експериментальних даних, що дало змогу вирішити важливе науково-практичне завдання щодо вдосконалення тактичної підготовки кваліфікованих хокеїстів на траві в річному макроциклі. У роботі отримані дані, що підтверджують і доповнюють наукові знання з проблеми, що досліджувалася та показують ефективність та актуальність розробленої авторської програми.

Дисертація та автореферат написані грамотно, лаконічно, науковим стилем. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації.

Недоліки дисертаційної роботи. Разом з тим, робота містить ряд недоліків, які не мають, на нашу думку, принципового характеру і не заперечують теоретичних і методичних здобутків автора:

1. У розділі 3 «Проблема управління тактичною підготовкою кваліфікованих хокеїстів на траві», незрозуміло з якої програми для ДЮСШ запропоновані засоби тактичної підготовки, які можуть бути використані на етапах багаторічної підготовки.

2. У підрозділі 3.3 таблиця 3.4 **«Показники техніко-тактичні взаємодій кваліфікованих хокеїстів на траві»** автором неповно подана характеристика означених в таблиці групових тактичних взаємодій.

3. У тексті третього розділу спірним є твердження стосовно класифікації позиційних атак першого, другого, третього темпу.

4. У четвертому розділі **«Експериментальне обґрунтування удосконалення структури і змісту тактичної підготовки хокеїстів на траві у річному тренувальному циклі»** автором при характеристиці таблиці 4.1 "Модельне тренувальне завдання для удосконалення ігрових взаємодій хокеїстів на траві" не конкретизовано мету цього МТЗ відповідно етапу річного тренувального циклу та межі хокейного поля, на якому воно вирішується.

5. У підрозділі 4.2 **«Розробка структури і змісту тактичної підготовки в тренувальних мікроциклах кваліфікованих хокеїстів на траві»** автором бажано б до описової частини тексту підрозділу додати схему мікроциклу.

6. З тексту підрозділу 4.5 **«Експериментальне обґрунтування застосування мультимедійної програми тактичної підготовки в хокеї на траві»** не зрозуміло чи оцінювала мультимедійна програма рівень тактичного мислення хокеїстів при розіграші штрафних кутових ударів, реалізація яких доходять до 90% у провідних командах світу.

7. Автору не вдалося уникнути стилістичних та орфографічних неточностей у тексті роботи. Проте, вказані зауваження не впливають на загальне позитивне враження від роботи і не знижують наукову та практичну значущість отриманих результатів.

Загальний висновок. Зважаючи на актуальність та наукову новизну теми дослідження, а також обґрунтованість висновків та практичне значення, вважаю, що дисертаційна робота Перепелиці Максима Олександровича **«Удосконалення тактичної підготовки кваліфікованих хокеїстів на траві в річному макроциклі»**, яка представлена на здобуття наукового ступеня

кандидата наук із фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.01 - олімпійський і професійний спорт, є закінченою науково-дослідницькою працею та відповідає вимогам п.11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 року, а його автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук із фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.01 - Олімпійський і професійний спорт.

Офіційний опонент:

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор,

завідувач кафедри теорії та методики спорту

Навчально-наукового інституту фізичної культури

Сумського державного педагогічного університету

імені А.С.Макаренка

В.І.Гончаренко

